

Avusturya İslam Enstitüsünün Faaliyetlerine Genel Bir Bakış (1999-2012)

A Comprehensive Overview Of Austrian Institute of Islam (1999-2012)

Abdullah AKIN

Dr. Öğr. Üyesi, Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi İlahiyat Fakültesi,
Felsefe ve Din Bilimleri Ana Bilim Dalı

Dr. Lecturer, Çanakkale Onsekiz Mart University, Faculty of Theology,
Department of Philosophy and Religious Sciences, Çanakkale/ Turkey

abdullahakin@comu.edu.tr

ORCID ID: orcid.org/0000-0002-9337-302X

Makale Bilgisi | Article Information

Makale Türü / Article Type: Araştırma Makalesi / Research Article

Geliş Tarihi / Date Received: 9 Ekim / October 2019

Kabul Tarihi / Date Accepted: 11 Kasım / November 2019

Yayın Tarihi / Date Published: 15 Aralık / December 2019

Yayın Sezonu / Pub Date Season: Aralık / December

Atıf / Citation: Akin, Abdullah. "Avusturya İslam Enstitüsünün Faaliyetlerine Genel Bir Bakış (1999-2012) / A Comprehensive Overview Of Austrian Institute of Islam (1999-2012)". *kid: kisbu ilahiyat dergisi / journal of kisbu ilahiyat* 2 (Aralık / December 2019/2): 65-91.

DOI:

İntihal: Bu makale, iThenticate yazılımınca taranmıştır. İntihal tespit edilmemiştir.

Plagiarism: This article has been scanned by iThenticate. No plagiarism detected.

web: <http://dergipark.gov.tr/kisbu> | <mailto:ilahiyatdergisi@kisbu.edu.tr>

Copyright © Published by Kıbrıs Sosyal Bilimler Üniversitesi, Dini İlimler Fakültesi / Cyprus Social Sciences University, Faculty of Religious Sciences, Nicosia, TRNC

Bütün hakları saklıdır. / All right reserved.

Öz*

Avusturya İslâm Enstitüsü, farklı kültürlerin bir araya geldiği Avrupa toplumunda, kültürlerarası iletişimi sağlayabilmek ve İslâm'ı "gerçek" kimliğinde yeniden tanıtılabilmek için 16 Temmuz 1990 tarihinde "İslâmî İlimler ve Araştırmalar Enstitüsü" adıyla resmen kurulmuş ancak 1999'a kadar imkânsızlıklar nedeniyle faaliyet gösterememiş bir eğitim ve araştırma merkezidir. 1999'da ilk olarak kız erkek karışık -daha sonraları sadece kızlar- 30-40 kişilik bir sınıfta akşam saatlerinde eğitim hayatına başlayan Enstitü, sırasıyla Arapça Dil Enstitüsü, Viyana İslâm Enstitüsü, 11 Mayıs 2004'ten itibaren de Avusturya İslâm Enstitüsü adlarıyla eğitim faaliyetlerini sürdürmüştür. Enstitü eğitimcileri, aralarında yaptıkları istişarelerle her seviyeye göre ders programının hazırlanıp uygulanmasını belirlerler. Bu müfredat hazırlanırken sadece ders içerikleri değil, çağdaş sosyal ve kültürel yenilikler, bilimsel gelişmeler takip edilerek, toplu yaşama, dayanışma bilinci geliştirmeyi sağlayan her türlü bilgi hedef alınır. Böylece, öğrencilere bilgiyi nerede, ne zaman kullanıp, nasıl yorumlayacakları öğretilir.

Anahtar Kelimeler: *Din Eğitimi, Avusturya, Viyana, İslam, Enstitü, Cami, Anaokulu.*

Abstract

The research and education center called the Austrian Institute of Islam was officially established under the name of the Institute of Islamic Sciences and Research on July 16, 1990 to provide intercultural communication and to re-introduce Islam in its real identity in a European society where different cultures came together. However, it was not possible to operate until 1999 due to impossibility. In 1999, the institute initially started with male female mixed groups; then only girls began to study in a classroom of 30-40 students in the evenings, as the Arabic Language Institute, then the Vienna Institute of Islam and currently the Austrian Islam Institute since May 11, 2004. The instructors of the institute determine the preparation and implementation of the curriculum according to all level swith their consultations. In preparing this curriculum, not only the course content but also the contemporary social and cultural innovations, scientific developments, and all kinds of information aiming to develop collective consciousness and solidarity are targeted. Thus, students are taught where, when and how to interpret the information.

Keywords: *Religious Education, Austria, Wien, İslam, Institute, Mosque, Kindergarten.*

GİRİŞ

Federal yapıda parlamenter bir cumhuriyet olan Avusturya Cumhuriyeti (Republik Österreich) geniş yetkilere sahip kendi kanunlarını meclisleri

* Bu makale 2. Uluslararası Din Eğitimi Kongresi'nde bildiri olarak sunulmuştur.

tarafından çıkarılan dokuz eyaletten meydana gelmektedir.⁶⁸ Avusturya'da 1867'den beri din ve devlet ayrıdır.⁶⁹ Mezhepler ve tarikatlar hakkında sorusu olanlar için danışma fonksiyonu üstlenen "İnanç Meseleleri Federal Ofisi" adlı bir federal kamu kurumu bulunmaktadır.⁷⁰

Din-devlet ilişkisini belirleyen temel nokta, Temel Vatandaşlık Hakları Anayasasının 15. maddesinde yer alan eşitlik prensibidir. Bu yasal sistem iki temel prensip üzerine kurulmuştur. "Birincisi, dinî ve felsefî inançlar konusunda bireysel özgürlük hakkı; ikincisi ise, dinî toplulukların kamuda toplu faaliyet hakkıdır."⁷¹

Federal Anayasa'nın 14. maddesi⁷² okullarda din dersi eğitimi verilebilmesine ve dini cemaatlerin okullar açabilmelerine izin vermektedir.⁷³ Avusturya'da din dersinin ismi "din" dir.⁷⁴ Öğretim confessional/mezhep merkezli yaklaşıma göre yapıldığı için dersin adı, "Katolik din dersi", "Protestan din dersi", "İslam din dersi" olarak adlandırılır.⁷⁵ Din eğitimi, Anayasa'nın 17. maddesinin 4. fıkrasıyla teminat altına alınmıştır. Yani, kiliseler ve dini cemaatler genel okul sistemi ve yasal imkânlar içerisinde din dersi vermeye yetkili kılınmıştır.⁷⁶

Diğer okullarda ise bu dersler seçmelidir. Her eğitim yılının başlangıcında, ilk 10 gün içinde öğrenci velisinin okul idaresine dilekçe ile

¹ Mustafa Tavukçuoğlu, "Avusturya İslam Diyanet Teşkilatı, Din Dersi Öğretmenleri ve Din Görevlileri", *Diyanet İlmî Dergi* 30/1 (1994), 65.

² Devlet ve baskın unsur olan Katolik Kilisesi arasındaki ilişkileri düzenlemek üzere 1934 yılında bir Konkordat imzalanmıştır. Ancak Nazi işgali döneminde bu Konkordat askıya alınmıştır. Daha sonra 1957 yılında hükümetin aldığı bir kararla bu Konkordatın geçerliliği ilan edilmiştir. Bu Konkordat günümüzde hala uygulanmaktadır.

³ Hüdayi Şencan, "Din ve Devlet İlişkileri", *Karşılaştırmalı Anayasa Çalışmaları* (Ankara: TBMM Basımevi, 2012), 77.

⁴ Richard Potz, "Avusturya", *Avrupa Birliği Ülkelerinde Din-Devlet İlişkisi*, Ed. Talip Küçükcan - Ali Köse (İstanbul: İsam Yayınları, 2008), 81.

⁵ Şencan, "Din ve Devlet İlişkileri", 80.

⁶ Şencan, "Din ve Devlet İlişkileri", 79; Potz, "Avusturya", 87.

⁷ 1949 tarihli Dinler ve Haklar Yasası'nın (Religions unterrichts gesetz), 2. fıkrasına göre, din dersinin zorunlu olduğu devlet okullarının ve devlet tarafından tanınan okulların sınıflarında, eğer öğrencilerin çoğunluğu herhangi bir Hristiyan mezhebine bağlıysa hac bulundurmamak zorunludur.

⁸ Mehmet Bahçekapılı, "Avrupa'da İslam Din Eğitimi Modelleri", *Din Eğitimi Araştırmaları Dergisi* 21 (2011), 47.

⁹ Ek Protokol'ün (ECHR) 2. maddesi gereğince velilere çocuklarının dini veya felsefi eğitim almalarına karar verme hakkı tanınmıştır.

başvurması halinde 14 yaşın altındaki çocuğu din dersinden muaf tutulmaktadır. 15 yaşından itibaren öğrenciler kendileri karar vermektedir. Din derslerine girmeyen öğrenciler için alternatif olarak genel içerikli ahlak dersi bulunmaktadır.⁷⁷ Öğrenci ve öğretmenler, ibadet ve dinî törenlere katılıp katılmama konusunda özgürdür.⁷⁸

Dini organizasyonlar, 1998 tarihli Dini İnanç Topluluklarının Statüsü Kanunu ile düzenlenir ve resmi olarak tanınan dini cemaatler, dini inanç toplulukları ve dernekler olmak üzere üç kategoriye ayrılmaktadır.⁷⁹ Her bir kategorideki organizasyon, farklı bir takım hak, imtiyaz ve sorumluluklara sahiptir.⁸⁰ Devlet, Katolik Kilisesi, Protestan kiliseleri, Müslüman cemaati, Yahudi cemaati, Ortodoks Kilisesi gibi toplam 14 dini cemaate mali destek sağlamaktadır.⁸¹

Avusturya Diyanet İşleri Başkanlığına üye olan dernek, cemaat, camiler ve okulların yanında, bu kuruma ait eğitim kurumları da bulunmaktadır. Bunlardan bazıları: anaokulu, gymnasium (lise) ve “Islamische Religionspädagogische Akademie” dir (İslam Dini Eğitim Akademisi). Diyanet İşleri Başkanlığına ait bu okulu bitirenler doğrudan direkt imam olabildikleri gibi, Avusturya okullarında öğretmenlik de yapabilmektedirler.⁸² Avusturya İslâm Enstitüsü de bu kurumlardan biridir.

1. KURULUŞU

Yarım asırdan beri genel olarak bütün Avrupa ülkelerinde, özel olarak da Avusturya’da yaşayan Müslüman ailelerin kısıtlı maddi imkânları ve eğitim seviyelerinin düşüklüğü nedeniyle, buhranlar içerisindeki çocuklarını gereği gibi eğitip yetiştiremediği ve sokakların insafına terk etmek zorunda kaldığı biline gelmektedir. İslam dininin Avusturya’da 1912 yılında resmi din olarak kabul edilmesine rağmen, kaderleriyle baş başa kalan Müslümanlar bir yandan ibadetlerini eda edebilecekleri ibadethaneler açmaya çalışırken, diğer

¹⁰ Mehmet Bahçekapılı, *Avrupa’da Din Eğitimi* (İstanbul: Önder Yayınları, 2012), 75.

¹¹ Potz, “Avusturya”, 88.

¹² Şencan, “Din ve Devlet İlişkileri”, 77.

¹³ Mustafa Tavukçuoğlu, *Avrupa’da Türk Ailesi ve Din Eğitimi Avusturya Örneği* (Konya: Mehir Vakfı Yayınları, 2000), 28.

¹⁴ Şencan, “Din ve Devlet İlişkileri”, 78.

¹⁵ Bahçekapılı, *Avrupa’da Din Eğitimi*, 73.

yandan nesillerini eğitebilecekleri eğitim kurumları açmaya gayret etmişlerdir. Bu çalışmalara destek amacıyla, 1989 yılında Enstitünün kuruluşundan yaklaşık bir yıl önce Avusturya Cumhurbaşkanı Kult Waldheim ile bir görüşme yapan Prof. Dr. Necmeddin Erbakan, Cumhurbaşkanı'ndan Müslümanlar adına bulunduğu taleplerden birisi olan İslam Enstitüsü iznini almaya muvaffak olmuştur. Erbakan, İslam Enstitüsünün kuruluş tüzüğüne daha sonra Avusturya Diyanet İşleri Başkanlığı (Islamische Glaubens gemeinschaft) yapan Dr. Fuat Sanaç'a hazırlatmıştır.⁸³ Bunun üzerine İslâm Enstitüsü İFW (Viyana İslam Federasyonu) Bölge Başkanı Dr. Ramazan Yıldız tarafından 16 Temmuz 1990 tarihinde, "İslâmî İlimler ve Araştırmalar Enstitüsü" adıyla kurulmuştur. Ancak Enstitü 1992'de başkanlık görevini devralan Şerafettin Keskin zamanında da faaliyete geçememiştir.⁸⁴

1997'de Viyana İslâm Federasyonu başkanı olan Magistar Mustafa Mullaoglu ve ekibinin gayretleriyle 1998'de şu anda İslam Lisesi (Islamische Gymnasium) olan binada 30-40 kişiden oluşan bir sınıfta kız-erkek karışık olarak açılmış ve ancak 1999-2000 eğitim öğretim yılında derslere başlayabilmiştir.⁸⁵ Kurucu müdürlüğünü Mag. Mustafa Mullaoglu'nun yaptığı Enstitü, daha sonra İFW Bölge Eğitim Başkanı Rasul Remzioğlu müdürlüğünde devam etmiştir. Enstitünün kurulmasında ve ilerlemesinde emeği olanlardan birisi de kurulduğu yıldan itibaren 10 yıl süre ile Enstitüde hocalık yapan Prof. Dr. İhsan Süreyya Sırma'dır. Hacı Muammer Erbay'ın da kuruluş ve ilerlemesinde çok katkısı olmuştur. 11 Ağustos 1999 tarihinde yapılan idare heyeti değişikliğinden sonra Enstitü, 10 Kasım 1999 tarihinde "Arapça Dil Enstitüsü" adıyla Süleyman Asil Tunca'nın müdürlüğünde eğitim faaliyetlerine devam etmiştir. Daha sonra "Viyana İslam Enstitüsü" adıyla devam eden bu eğitim faaliyeti haftada dört gün olarak uygulamaya konulmuş, cuma günleri tatil yapılmıştır. Enstitü Müdürlüğünü Yasin Tecer'in⁸⁶ yürüttüğü

¹⁶ Esma Yılmaz, *Avusturya İslâm Enstitüsü ve Mezunları* (Bitirme Tezi, Avusturya İslam Enstitüsü, 2014), 7.

¹⁷ Bu konuda bk. Veysel Türk, *Avusturya'da Milli Görüş'ün İlkleri 1. Bölge* (Viyana: Viyana İslam Federasyonu Yayınları, 2014), 27-35.

¹⁸ Bk. Avusturya İslam Enstitüsü, *Avusturya İslam Enstitüsü 2011-2012 Yıllığı* (Viyana: Viyana İslam Federasyonu Yayınları, 2012), 4.

¹⁹ Türk, *Avusturya'da Milli Görüş'ün İlkleri 1. Bölge*, 81.

bu dönemde Viyana İslâm Federasyonu Başkanı Muhammed Turhan'ın da Enstitü'nün gelişiminde önemli katkıları olmuştur.⁸⁷

08 Şubat 2003'ten itibaren erkekler için akşam kurslarına haftada iki günlük derslerle devam edilen Enstitüye erkeklerin ilgisi az olunca, Enstitü sadece bayanlara yönelik eğitim faaliyetlerine devam etmek durumunda kalmıştır. 11 Mayıs 2004'ten sonra Sebile Yılmaz'ın müdürlüğünde faaliyetlerine Avusturya İslam Enstitüsü adıyla devam eden Enstitünün, bu dönemde eğitim süresi iki yıldan üç yıla, haftalık eğitimi dört günden beş güne çıkarılmıştır. Kuruluşundan 2005-2006 eğitim öğretim yılına kadar bütün faaliyetlerini 15. Viyana'da Viyana İslam Federasyonuna ait Rauchfangkehrergasse 34, 1150 Wien adresinde bulunan binada yürüten Enstitü, 01 Ocak 2006 tarihinden itibaren 10. Viyana'da bulunan Gudrunstr 115 numaralı şimdiki yerine taşınmıştır.

Kasım 2006'dan itibaren müdürlüğüne Ahmet Akbulut'un devam ettiği⁸⁸ Enstitünün günlük ders saati 6'ya çıkarılmıştır. 2010 yılına kadar 3 yıl olarak devam eden Enstitü, yeniden yapılandırılma çerçevesinde ders programlarında bazı değişikliklerle birlikte 2010-2011 eğitim öğretim yılından itibaren fiilen dört yıla çıkarılmış ve 2009-2011 eğitim-öğretim yılları arasında faaliyet gösteren Traiskirchen ve St. Pölten şubelerini de bünyesine katmıştır. 2009-2011 yılları arasında İslâm Enstitüsü St. Pölten, Müdür Aziz Pek tarafından;⁸⁹ İslâm Enstitüsü Traiskirchenise kurucu müdür Yakup Gül tarafından idare olunmuştur.⁹⁰ 2012 yılından itibaren Dilek Korkut'un müdürlüğünde eğitime devam eden Avusturya İslâm Enstitüsü, 2013 Eylül ayından itibaren ilk üç yılda İmam Hatip Programı ve son iki yılda İlahiyat Ön Lisans Programı olmak üzere beş yıllık olmuştur. İlahiyat Ön Lisans Programına devam için başarı durumunun yüksek olması şartı aranan Enstitü hâlihazırda Mustafa Türkmen tarafından idare edilmektedir. Her yıl eylül ayında 1 ay hazırlık kursuna tabi tutulan öğrenci adayları arasından başarılı olanların öğrenci olarak kabul edildiği Enstitü bünyesinde, 2011-2012 eğitim-öğretim yılından itibaren hafızlık sınıfı açılmış, böylece hem hafız hem de mezun vermek hedeflenmiştir. Enstitü,

²⁰ Bu konuda bk. Yılmaz, *Avusturya İslâm Enstitüsü ve Mezunları*, 6-10.

²¹ Türk, *Avusturya'da Milli Görüş'ün İlkleri 1. Bölge*, 134.

²² Türk, *Avusturya'da Milli Görüş'ün İlkleri 1. Bölge*, 135.

²³ Türk, *Avusturya'da Milli Görüş'ün İlkleri 1. Bölge*, 140.

1 Temmuz 2010 tarihinden itibaren, çocuklara ve gençlere de hizmet vermeye başlamıştır. Böylece hafta sonları Minik Dâhiler (4 yaş), Şirinler (5 yaş) ve Anaokulu (6 yaş) olmak üzere Okul Öncesi Din Eğitimi, 7-13 yaş grubuna Temel Din Eğitimi ve 14-15 yaş grubuna yönelik Altınkızlar ve Altın gençler projesiyle, Enstitü haftada yedi gün eğitim hizmetleri veren bir kurum haline gelmiştir.⁹¹

2. AMACI VE VİZYONU

Avusturya İslam Enstitüsü, ilk olarak Avrupa ortamında dini eğitim almak isteyen gençlere imam hatip öğrenimi kazandırmak gayesiyle 10 Kasım 1999'da "Arapça Dil Enstitüsü" adıyla eğitim-öğretime başlamıştır. İlk kurulduğunda Enstitünün amacı imam hatip, vaiz, Kur'an-ı Kerim belletmeni yetiştirmek ve bunları cemiyetlerde görevlendirmektir. Aynı zamanda Enstitü, Viyana İslam Akademisi, Fransa Şatoşina Üniversitesi gibi İslami eğitim veren okullara hazırlık mahiyetinde düşünülmüştür.⁹² Zamanla "Viyana İslam Enstitüsü" ve 11 Mayıs 2004'ten itibaren "Avusturya İslâm Enstitüsü" adıyla Avusturya'da zorunlu eğitim veya lise eğitimini tamamlamış, bunun yanı sıra dinin inceliklerini öğrenmeyi arzu eden öğrencilere yaşadıkları ülkede seçkin eğitimci kadrosuyla imam hatip ve ilahiyat ön lisans eğitimi vermeyi amaçlayan bir kurum haline gelmiştir. Çocuklara ve gençlere de eğitim kapılarını açan Enstitü, çağın bilgileriyle donanmış, çevresine saygılı, ruh sağlığı düzgün ve insanlara faydalı bireyler yetiştirmeyi hedeflemiştir. Gençlere ve çocuklara ihtiyacı olan her alanda hizmet vermeyi ilke edinen Enstitü, Avusturya'da yaygın olan hafta arası ev ödevlerine yardım kursları da düzenleyerek öğrencilerin okul başarılarının yükselmesine katkıda bulunmayı amaçlamaktadır.

"Enstitünün vizyonu, bilgi ve hikmeti kuşanmış, sağlıklı ve sahih bir din anlayışını önemseyen, neslin inşasında üzerine düşeni yapan, toplumsal yapılanmada etkin rol alan, içerisinde bulunduğu toplumun maddi imkânlarını dikkate aldığı kadar manevi açlığını da gündemine alan, bireylerin yetişmesine öncü olmaktadır."⁹³

²⁴ Bu konuda bk. Avusturya İslam Enstitüsü, *Avusturya İslam Enstitüsü 2011-2012 Yıllığı*, 4.

²⁵ Avusturya İslam Enstitüsü, *Avusturya İslam Enstitüsü 2011-2012 Yıllığı*, 4.

²⁶ Bu görüş ile ilgili bk. Avusturya İslam Enstitüsü, *Avusturya İslâm Enstitüsü 2013-2014 Yılı Tanıtım Kitapçığı* (Viyana: Viyana İslam Federasyonu Yayınları, 2013), 5.

3. EĞİTİMCİ KADROSUVE MÜFREDATI

Avusturya İslam Enstitüsünün idari arşivinde yapmış olduğumuz çalışmalar neticesinde müfredatın ilk yıllarda eğitimci kadrosunun tecrübelerine göre şekillendiği görülmüştür. Dolayısıyla, Enstitü eğitimcileri, her yıl toplanarak aralarında yaptıkları istişarelerle her seviyeye göre ders programının hazırlanmasını ve uygulanmasını belirlemişlerdir. Müfredat çalışmalarında hem Avrupa'daki eğitim uzmanlarının, hem de Türkiye'deki akademisyenlerin içinde bulunduğu geniş komisyon çalışmalarından istifade edilmiştir. Arşiv çalışmamızda kuruluşundan 2012 yılına kadar Avusturya İslam Enstitüsünün haftalık ders programları ve bu dersleri veren eğitimcilerin isimleri tespit edilmeye çalışılmıştır.

Bu çalışma neticesinde özetle şunları söyleyebiliriz. 1999-2004 yılları arası haftada dört gün 5 ders ve 3 sınıf olarak eğitim veren Enstitü, 2005-2007 yılları arasında haftada beş gün 5 ders ve 3 sınıf; 2007-2009 yılları arasında haftada beş gün 6 ders ve 3 sınıf olarak eğitimine devam etmiştir. 2010-2011 eğitim-öğretim yılından itibaren fiilen dört yıla çıkarılan Enstitü, günlük 6 ders yanında haftalık birer saat seçmeli Almanca ve sanat dersleri ile takviye edilmiş ayrıca bitirme tezi mecburiyeti getirilmiştir. 2013-2014 eğitim-öğretim yılı itibariyle 100'ü aşkın mezun veren Enstitü bu yıldan itibaren 3+2 beş yıllık bir kurum haline gelmiştir. İlk 3 yıl İmam-Hatip programı sonraki 2 yıl ise başarılı olan öğrencilere İlahiyat Ön lisans programı okutulmaktadır. İlahiyat Ön lisans programı Türkiye'deki programla benzerlik göstermektedir. Enstitü hâlihazırda yaklaşık 200 öğrenciye hizmet vermektedir. Müfredatının detaylı görülebilmesi ve eğitimci kadrosunun kimlerden oluştuğu ve hangi dersleri ne zaman okuttuklarının belirlenmesi amacıyla, yaptığımız arşiv çalışmasından elde ettiğimiz bilgiler tablolar haline getirdik. Bu tabloları açıklamaları ile birlikte aşağıda sunuyoruz.

3.1. 1999-2003 Yılları Arası⁹⁴

İlk olarak 10 Kasım 1999'da "Arapça Dil Enstitüsü" adıyla başlayan Enstitünün müfredatı; hat, tecvid, kıraat, Arapça dil, akaid ve siyer

²⁷ Avusturya İslam Enstitüsü Eğitim Programları Arşivi.

derslerinden, okutmanları da; Mustafa Mullaoglu, Resul Remzioğlu, Himmet Dedebaş, Süleyman Asil Tunca hocalardan müteşekkildir.

3.2. 2003-2004 Eğitim-Öğretim Yılı⁹⁵

2003-2004 eğitim-öğretim yılında birer şube olmak üzere 1. ve 2. sınıflarda haftada 4 gün (Pazartesi-Perşembe) 3. sınıflarda haftada 3 gün (Salı-Perşembe) olarak eğitime devam edilmiştir. Günlük 40'ar dakikadan 5'er ders görülen müfredatta dersler 09.00'da başlayıp 13.00'da sona ermiştir. Bu eğitim-öğretim yılına ait haftalık ders programlarında eğitimcilerin adı yazılmamıştır.

Tablo 1. 2003-2004 Eğitim-Öğretim Yılı Haftalık Dersler ve Saatleri

Dersler	1. Sınıf	2. Sınıf	3. Sınıf
1 Arapça	4	4	-
2 Kur'an-ı Kerim	4	3	3
3 Fıkıh	2	2	-
4 Türkçe	3	-	-
5 Türk Edebiyatı	-	2	2
6 Hadis (Metin)	2	1	
7 İslam Tarihi	2	2	-
8 Akaid	1	1	-
9 Almanca	1	1	-
10 Motivasyon	1	-	-
11 Hadis (Usul)	-	1	-
12 Tefsir	-	1	2
13 Hitabet	-	1	-
14 Hadis	-	-	2
15 Araştırma Teknikleri	-	-	2
16 Dinler Tarihi	-	-	1
Haftalık Toplam Ders Saati	20	19	12

²⁸ Avusturya İslam Enstitüsü Eğitim Programları Arşivi.

3.3. 2005-2006 Eğitim-Öğretim Yılı⁹⁶

2005-2006 eğitim-öğretim yılında birer şube olmak üzere 1. ve 2. sınıflarda haftada 5 gün (Pazartesi-Cuma) 3. sınıflarda haftada 4 gün (Pazartesi-Perşembe) olarak eğitime devam edilmiştir. Bir önceki yıl gibi günlük 40'ar dakikadan 5'er ders görülen müfredatta dersler 09.00'da başlayıp 13.00'da sona ermiştir.

Tablo 2. 2005-2006 Eğitim-Öğretim Yılı Haftalık Dersler, Eğitimciler ve Saatleri

	Dersler	Eğitimciler	1. Sınıf	2. Sınıf	3. Sınıf
1	Arapça	Salih Aydın / Mervan Mullaoglu	4	4	-
2	Kur'an-ı Kerim	Ayşegül Demir/Hamidiye Kaya/Sebila Yılmaz	4	4	4
3	Fıkıh	Feyza Düzenli/ Salih Aydın	2	2	-
4	Türkçe	Yeter Demir	3	-	-
5	Türk Edebiyatı	Yeter Demir	-	2	-
6	Hadis (Metin)	Mehmet Gündüz	2	2	-
7	İslam Tarihi	İhsan Süreyya Sırma	2	2	-
8	Akaid	Salih Aydın	1	1	-
9	Almanca	Fatma Topal/ Feyza Düzenli/ Hacer Topal	3	3	-
10	Almanca Din Dersi	Feyza Düzenli	1	-	-
11	Hadis (Usul)	Sebila Yılmaz	1	-	-
12	Tefsir	Mervan Mullaoglu/ Muhammed Turhan	1	1	2
13	Hitabet	Sebila Yılmaz	-	1	-

²⁹ Avusturya İslam Enstitüsü Eğitim Programları Arşivi.

14	Hadis	Sebila Yılmaz	-	-	2
15	Araştırma Teknikleri	Ahmet Akbulut	-	1	2
16	Dinler Tarihi	Veysel Türk	-	-	2
17	Psikoloji	Yasemin Eyüpoğlu	1	1	1
18	Fıkıh Usul	Salih Aydın	-	1	1
19	Düşünce Tarihi	Salih Aydın	-	-	2
20	İnsan Hakları	Ahmet Akbulut	-	-	1
21	Osmanlı Tarihi	İhsan Süreyya Sırma	-	-	2
Haftalık Toplam Ders Saati			25	25	19

3.4. 2006-2007 Eğitim-Öğretim Yılı⁹⁷

2006-2007 eğitim-öğretim yılında birer şube olmak üzere 1. 2. ve 3. sınıflarda haftada 5 gün (Pazartesi-Cuma) olmak üzere eğitime devam edilmiştir. Bir önceki yıl gibi günlük 40'ar dakikadan 5'er ders görülen müfredatta dersler 09.00'da başlayıp 13.00'da sona ermiştir.

Tablo 3. 2006-2007 Eğitim-Öğretim Yılı Haftalık Dersler, Eğitimciler ve Saatleri

Dersler		Eğitimciler	1. Sınıf	2. Sınıf	3. Sınıf
1	Arapça	Veysel Türk/ Mervan Mullaoğlu/ Basma Almahaddi	4	4	2
2	Kur'an-ı Kerim	Ahmet Keskin / Ayşegül Demir/Nesibe Kaya	4	3	3
3	Fıkıh	Kübranur Baş	2	2	-
4	Türkçe	Yeter Demir	2	-	-
5	Türk Edebiyatı	Yeter Demir	-	2	-

³⁰ Avusturya İslam Enstitüsü Eğitim Programları Arşivi.

6	Hadis	Mehmet Gündüz/ Mustafa Zeki Demirtaş	2	2	2
7	İslam Tarihi	İhsan Süreyya Sırma	2	2	-
8	Akaid	Salih Aydın	1	1	-
9	Almanca	Aişe Müller/Nuray Öztürk/ Hilal Ekinci/Basma Almahaddi	2	2	2
10	Rehberlik	Ahmet Akbulut	1	1	-
11	Hadis (Usul)	Sebila Yılmaz	-	1	-
12	Tefsir	Erdal Ertoran/Mervan Mullaoğlu	2	2	2
13	Hitabet	Ayşegül Demir	-	1	1
14	Ahlak	Kübranur Baş	2	-	-
15	Araştırma Teknikleri	Ahmet Akbulut	-	1	1
16	Dinler Tarihi	Veysel Türk	-	-	1
17	Psikolojiye Giriş	Seyyide Çalışkan	1		
18	Psikoloji	Seyyide Çalışkan	-	1	2
19	Bilgisayar	Furkan Ardıç	-	-	2
20	İslam Düşüncesine Giriş	Salih Aydın	-	-	2
21	İnsan Hakları	Ahmet Akbulut	-	-	1
22	Emeviler Dönemi	İhsan Süreyya Sırma	-	-	2
23	Tasavvufi Metinler	Gurbet Gülhan	-	-	2
Haftalık Toplam Ders Saati			25	25	25

3.5. 2007-2008 Eğitim-Öğretim Yılı⁹⁸

2007-2008 eğitim-öğretim yılında 1. sınıf şube sayısı 3'e çıkmış, 1. 2. ve 3. sınıflarda haftada 5 gün (Pazartesi-Cuma) olmak üzere eğitime devam edilmiştir. Ancak bir önceki yıldan farklı olarak günlük 40'ar dakikadan 6'şar ders görülen müfredatta dersler 08.45'te başlayıp 13.25'te sona ermiştir. Programlarda görülen bir farklılık da derslerin isimleri özellikle birinci sınıfta Almanca yazılmıştır. Bu da bize Enstitünün bu yılda entegrasyon çalışması yaptığını düşündürmektedir. Almanca derslerin Türkçeleri programa tarafımızdan eklenmiştir.

Tablo 4. 2007-2008 Eğitim-Öğretim Yılı Haftalık Dersler, Eğitimciler ve Saatleri

	Dersler	Eğitimciler	1. Sınıf	2. Sınıf	3. Sınıf
1	Arabisch (Arapça)	Veysel Türk/ Mervan Mullaoğlu/ Basma Almahaddi/Ömer Seyyid	4	2	8
2	Koran Rezitation (Kur'an-ı Kerim)	Ahmet Keskin / Ayşegül Demir/Nesibe Kaya	4	5	2
3	Islam Rechtslehre (Fıkıh)	Kübranur Baş	2	2	-
4	Turkisch (Türkçe)	Melek Paşalı	2	-	-
5	Türk Edebiyatı	Melek Paşalı	-	4	-
6	Hadith (Hadis)	Ahmet Akbulut	2	-	-
7	Islam Geschichte (İslam Tarihi)	İhsan Süreyya Sırma	2	1	-

⁹⁸ Avusturya İslam Enstitüsü Eğitim Programları Arşivi.

8	İslam Glaubenslehre (Akaid)	Salih Aydın	2	1	-
9	Deutsch (Almanca)	Kerim Edipoğlu/Emir Zeydan/AişeMüller/B asmaAlmahaddi	4	4	2
10	Rehberlik	Ahmet Akbulut	-	2	-
11	Hadis (Usul)	Salih Aydın	-	1	-
12	Koran Interpretation (Tefsir)	Ayşegül Demir /Erdal Ertorun/Mervan Mullaoglu	2	2	3
13	Rhetorik (Hitabet)	Gurbet Gülhan/Ayşegül Demir	2	1	1
14	İslam Morallehre (Ahlak)	Ahmet Akbulut	2	-	-
15	Araştırma Teknikleri	Ahmet Akbulut	-	1	2
16	Dinler Tarihi	Veysel Türk	-	-	2
17	İslam Fachausdrücke (Temel Kavramlar)	Hülya Uslu	2	-	-
18	Psikoloji	Hatice Telli	-	2	1
19	Bilgisayar	Furkan Ardıç	-	-	2
20	İslam Düşüncesine Giriş	Salih Aydın	-	-	2
21	İnsan Hakları	Ahmet Akbulut	-	-	1
22	Osmanlıca	İhsan Süreyya Sırma	-	-	2

23	Tasavvufi Metinler	Tuba Baltalar	-	-	2
24	Hadis Metin	M. Zeki Demirtaş/Mehmet Gündüz	-	2	1
Haftalık Toplam Ders Saati			30	30	31

3.6. 2008-2009 Eğitim-Öğretim Yılı⁹⁹

2008-2009 eğitim-öğretim yılında 1. 2. ve 3. sınıflarda haftada 5 gün (Pazartesi-Cuma) olmak üzere eğitime devam edilirken, iki yıl önceki gibi (2006-2007) tekrar günlük 40'ar dakikadan 5'er ders görülmeye başlanmış ve aynı şekilde müfredatta dersler 09.00'da başlayıp 13.00'da sona ermiştir. Bu sene bir farklılık olarak her sınıfa birer sınıf öğretmeni atanmış ve bir de perşembe günleri 11.40-12.20 arası danışmanlık yapmak üzere eğitimci Furkan Ardıç görevlendirilmiştir.

Tablo 5. 2008-2009 Eğitim-Öğretim Yılı Haftalık Dersler, Eğitimciler ve Saatleri

Dersler	Eğitimciler	1.Sınıf	2.Sınıf	3.Sınıf
1 Arapça	Sümeyye Turhan/ Mervan Mullaoğlu/ Ali Yüksel	3	3	2
2 Kur'an-ı Kerim	Ahmet Keskin /Furkan Ardıç/İzzet Karakuran/Nesibe Kaya	6	5	5
3 Fıkıh	Dilek Korkut	2	2	1
4 Türkçe	Ayşenur Sağlam	1	2	-
5 Temel Kavramlar	Ahmet Akbulut	1	-	-
6 Hadis	Mehmet Gündüz	-	2	2
7 İslam Tarihi	İhsan Süreyya Sırma	2	2	2

⁹⁹ Avusturya İslam Enstitüsü Eğitim Programları Arşivi.

8	Akaid	Salih Aydın	2	2	-
9	Almanca	Hilal Ekinci/Fischer	2	2	-
10	Almanca İslam	Ahmed Hamidi/ Hilal Ekinci	-	-	1
11	Usûlü Hadis	Mehmet Gündüz	1	-	-
12	Tefsir	Mustafa Mullaoglu	2	2	2
13	Hitabet	Dilek Korkut	-	-	1
14	Ahlak	Veysel Türk	2	1	-
15	Araştırma	Yasin Tecer	-	-	2
16	Pedagoji	Seher İşçel	1	2	1
17	Danışmanlık	Ahmet Akbulut	-	-	1
18	Fetvalar	Mustafa Mullaoglu	-	-	2
19	Bilgisayar	Selva Yıldırım	-	-	2
20	İslam Düşüncesi	Salih Aydın	-	-	1
Haftalık Toplam Ders Saati			25	25	25

3.7. 2010-2011 Eğitim-Öğretim Yılı¹⁰⁰

2010-2011 eğitim-öğretim yılında sınıf sayısı 3'ten 4'e çıkarılmış, her sınıfta haftada 5 gün (Pazartesi-Cuma) olmak üzere günlük 1'i seçmeli 7 saat ders yapılmaya başlanmıştır. 40'ar dakika olan dersler 08.30'da başlayıp seçmeli ders öncesi 30 dakika teneffüs ile birlikte 15.40'da sona ermiştir. Bu sene bir farklılık olarak 1. ve 2. dönem cumartesi ve pazar günleri 10'ar ders saatinden toplam 20 saat SPS uygulaması konulmasıdır. Ayrıca Çarşamba günleri 13.30-15.00 arası Furkan Ardıç öğrencilere danışmanlık yapmaya devam etmiştir. Bu yıl itibariyle hafızlık eğitiminin de başlaması hasebiyle Kur'an-ı Kerim derslerinin her sınıfta 8 saate çıkarıldığı görülmektedir.

³³ Avusturya İslam Enstitüsü Eğitim Programları Arşivi.

Tablo 6. 2010-2011 Eğitim-Öğretim Yılı Haftalık Dersler, Eğitimciler ve Saatleri

	Dersler	Eğitimciler	1. Sınıf	2. Sınıf	3. Sınıf	4. Sınıf
1	Arapça	Abdullah Kara	-	4	4	4
2	Kur'an-ı Kerim (Yüzünden, Tecvid, Ezber, Mahrecler, Tashih)	Ahmet Keskin /Furkan Ardıç/İzzet Karakuran/Nesib e Kaya	8	8	8	8
3	Fıkıh	Neslihan Tezcan/Nursel Demirci	3	2	2	-
4	Türkçe (Gramer, Kompozisyon, Metinler, Birleştirme)	Ayşenur Sağlam	2	2	2	2
5	Temel Kavramlar	Neslihan Tezcan	2	1	1	-
6	Hadis	Ali Yüksel	1	2	2	-
7	İslam Tarihi (Asr-ı Saadet)	İhsan Süreyya Sırma	1	1	-	-
8	Akaid	Salih Aydın	2	2	-	-
9	Studienberecht . Almanca A2&A2+ (Seçmeli)	-	3	3	3	3

10	Almanca İslam (Seçmeli)	Zeliha Çiçek	1	1	1	1
11	Hadis Usulü	Mehmet Gündüz	1	-	-	-
12	Tefsir	Mustafa Mullaoğlu	-	2	-	1
13	Hitabet/SPS	Dilek Korkut	-	2	2	2
14	Adabı Muaşeret	Veysel Türk	-	1	-	-
15	Bilimsel Araştırma	Salih Aydın	-	-	2	-
16	Öğrencilik Adabı	Veysel Türk	2	-	-	-
17	Bitirme Tezi	Salih Aydın	-	-	-	2
18	Fetvalar	Mustafa Mullaoğlu	-	-	-	1
19	Bilgisayar/ED V	Furkan Ardıç	-	-	-	2
20	Tefsire Giriş	Ali Yüksel	2	-	-	-
21	Arapça/Yazı	Mehmet Gündüz	4	-	-	-
22	Peygamberler Tarihi	Yasin Tecer	2	2	2	-
23	Sanat (Seçmeli)	Serhat Kula/Akın	1	1	1	1
24	Din Eğitimi	Abdullah Akın	-	1	-	-

25	Genel&Özel Öğretim Metotları	Abdullah Akın	-	-	1	-
26	Sosyolojiye Giriş	Abdullah Akın	-	-	1	-
27	Din Eğitiminin Problemleri	Abdullah Akın	-	-	-	1
28	Çocukta Din ve Ahlâk Düşüncesi Gelişimi	Abdullah Akın	-	-	-	1
29	Davet Usulü	Mustafa Mullaoğlu	-	-	1	-
30	Fıkıh Kaideleri	Mustafa Mullaoğlu	-	-	1	-
31	Şuur Dersleri	Ahmet Keskin	-	-	1	2
32	Öncelikler Fıkhı	Ahmet Hamidi	-	-	-	2
33	3 Semavi Dinin Karşılaştırılma sı	-	-	-	-	2
Haftalık Toplam Ders Saati			35	35	35	35

3.8. 2011-2012 Eğitim-Öğretim Yılı¹⁰¹

2011-2012 eğitim-öğretim yılında eğitim 4 sınıf olarak haftada 5 gün (Pazartesi-Cuma) olmak üzere yapılmıştır. Dersler günlük 1'i seçmeli olarak 6

³⁴ Avusturya İslam Enstitüsü Eğitim Programları Arşivi.

saat ders yapılmıştır. Böylece 40'ar dakika olan dersler 08.30'da başlayıp seçmeli ders öncesi 30 dakika teneffüs ile birlikte 15.00'da sona ermiştir.

Tablo 7. 2011-2012 Eğitim-Öğretim Yılı Haftalık Dersler, Eğitimciler ve Saatleri

	Dersler	Eğitimciler	1. Sınıf	2. Sınıf	3. Sınıf	4. Sınıf
1	Arapça	Mervan Mullaoglu Mehmet Davudoğlu	-	3	4	4
2	Kur'an-ı Kerim (Yüzünden, Ezber)	Ardıç/Karakuran Kaya/Atak/Demir	8	8	8	8
3	Fıkıh	N. Tezcan/ N. Demirci	2	2	2	-
4	Türkçe	Ayşe Tuba Yörük	3	2	2	2
5	Temel Kavramlar	Ali Yüksel	1	1	-	-
6	Hadis	Mehmet Davudoğlu	1	1	1	-
7	İslam Tarihi (Asr-ı Saadet)	Canan İnce	-	-	1	1
8	Akaid	Ali Yüksel	1	1	1	1
9	Tez Kontrolü	Semra Akbulut	-	1	1	1
10	İslam /Der İslam (Seçmeli)	Zeliha Çiçek	1	1	1	1
11	Hadis &Usul	Ahmet Akbulut	1	-	-	-
12	Tefsir	Mustafa Mullaoglu	1	1	1	-
13	Hitabet	Mehtap Güngör	-	1	1	1
14	Öğrencilik Adabı	Veysel Türk	1	-	-	-
15	Araştırma Teknikleri	Ahmet Akbulut	-	1	-	-
16	Sanat/Nakış (Seçmeli)	Fusun Dolaş	1	1	1	1
17	İslam/Pedagoji (Seçmeli)	Eyüp Sungur	1	1	1	1
18	Fetvalar	Mustafa Mullaoglu	-	-	-	1
19	Bilgisayar	Furkan Ardıç	-	-	-	2
20	Ahlak	V. Türk/N. Tezcan	-	1	1	-
21	Arapça/Yazı	Ahmet Akbulut	3	-	-	-

22	Peygamberler Tarihi	Canan İnce	2	1	-	-
23	Sanat/Ebru (Seçmeli)	Serhat Kula	1	1	1	1
24	Pedagojiye Giriş	Abdullah Akın	1	-	-	-
25	Genel&Özel Öğretim Yöntemleri	Abdullah Akın	-	-	1	-
26	Sosyolojiye Giriş	Abdullah Akın	-	1	-	-
27	Eğitimde Rehberlik	Abdullah Akın	-	-	-	1
28	SPS	Elif Koca	-	1	1	1
29	Davet Usulü	Mustafa Mullaoglu	-	-	1	-
30	Fıkıh Kaideleri	Ahmet Akbulut	-	-	-	1
31	Öncelikler Fıkhı	Ahmet Hamidi	-	-	-	1
32	3 Semavi Dinin Karşılaştırılması	-	-	-	-	1
Haftalık Toplam Ders Saati			29	30	30	30

2013-2014 eğitim-öğretim yılı itibariyle 100'ü aşkın mezun veren Enstitü yukarıda da bahsettiğimiz üzere, bu yıldan itibaren 3+2 beş yıllık bir kurum haline gelmiştir. İlk 3 yıl İmam-Hatip programı sonraki 2 yıl ise başarılı olan öğrencilere İlahiyat Ön Lisans programı okutulmaktadır. İlahiyat Ön Lisans programı Türkiye'deki programla benzerlik göstermektedir.

4. MEZUNLARIN MESLEĞE YÖNELİMİ VE ÇALIŞTIĞI KURUMLAR

Avusturya İslam Enstitüsü mezunları, Almanca diline ve kültürüne olan yakınlıklarıyla beraber İslâm ilahiyatına dair ilmi birikimleriyle din hizmeti, din eğitimi ve sosyal hizmetler gibi çeşitli alanlarda çalışma imkânı bulmuşlardır. Yapılan bir araştırmaya göre, Enstitüden mezun olan öğrencilerin yaklaşık %70'i İFW'ye (Avusturya İslâm Federasyonu) bağlı anaokulları ve hafta sonu eğitim kurumlarında ve Enstitüde hoca olarak çalışmaya başlamıştır. %20 civarında "Islamische Religionspädagogische Akademie" (İslam Dini Eğitim Akademisi), Pedagoji vb. üniversitelerde okumaya devam etmiş ve sivil toplum

kuruluşlarında görev almıştır. Bu %20'lik kesimin bir kısmı aynı zamanda yine İFW'ye (Viyana İslâm Federasyonu) bağlı kurumlarda da ek görev almıştır.¹⁰² Görüldüğü üzere neredeyse mezun olanların %80'ine yakın bir oranı İFW'ye bağlı kurumlarda görev almıştır. Bu sebeple, Enstitü mezunlarının meslekî hayatlarında nasıl bir eğitim faaliyetinde bulduklarını öğrenebilmek için çalıştıkları bu kurumlardan kısaca bahsetmek istiyoruz.

4.1. İFW Anaokulları

Bu okulların ilki, çocuklara dinî bir alt yapı hazırlamak ve İslam kültüründen uzaklaşmalarını önlemek, büyük bir kültür erozyonu ve yıkımına karşı çocukları korumak ve helal gıda ile beslenmelerini sağlamak amacıyla 2007'de açılmış ve kısa sürede rağbet görmüştür. İlk kuruluşunda büyük sıkıntılar yaşanan bu anaokulu, uzun süre devlet tarafından takip edilmiş, sonunda yetkililer okulun sistemli çalıştığına ve başarılı olduğuna ikna olunca diğerlerinin açılışına da izin vermişlerdir. Bu okullardaki din eğitimcisi kalitesi Avusturya İslâm Enstitüsü mezunlarının öğretmen olarak atanması ile daha da artmıştır. Din eğitimi dışındaki öğretmenlerin tamamı ise Avusturyalı pedagoğlardan oluşmaktadır. Müfredat programına göre, okul öncesi ve hazırlık sınıfları eğitimi yıl boyu devam eden, okul öncesi kız ve erkek çocuklara yönelik, Kur'an alfabetini tanıma, minikler İçin Temel Dinî Bilgileri öğretme, el becerilerini geliştirme ve oyunlarla zekâ seviyelerini yükseltme amacı ile düzenlenen eğitimidir.¹⁰³

4.2. İFW Temel Eğitim

Genellikle İFW'ye bağlı camilerde gerçekleştirilen temel eğitim çocukların yaş gruplarına göre üç ana bölümde ele alınmıştır. Hazırlık sınıfları 7-8 yaş grubuna yönelik 2 yıl olarak düzenlenmiştir. Temel Eğitim 1. sınıf, 9 yaş; Temel Eğitim 2. sınıf, 10 yaş; Temel Eğitim 3. sınıf, 11 yaş olarak belirlenmiş ve işlenecek derslerde IGMG (İslâm Toplumu Millî Görüş) ders kitapları ve yardımcı kaynakları takip edilmiştir. Temel ders kitabı olarak başka yardımcı kaynaklara başvurulması gerektiği takdirde Eğitim Başkanlığı ile istişare

³⁵ Bu araştırma için bk. Yılmaz, *Avusturya İslâm Enstitüsü ve Mezunları*, 14-37.

³⁶ IGMG Eğitim Başkanlığı, *Temel Eğitim Müfredatı* (Köln: Plural Publications GmbH, 2017), 17.

yapılarak kullanılması istenmektedir. Ayrıca müfredat kitabında istifade edilebilecek sahih kaynakların künyeleri genişçe yer almaktadır.¹⁰⁴

Müfredat programında, öğrencilere verilecek belgeler, kullanılacak materyaller, sınıf yönetimi, derslerin genel ve özel amaçları, öğretimde kullanılabilecek başlıca yöntem ve teknikler, ders anlatırken dikkat edilmesi gereken hususlar ve ders planları detaylıca yer almaktadır.

Müfredat programına göre, Temel eğitim, yıl boyu devam eden, okul çağındaki kız ve erkek öğrencilere yönelik, Kur'ân-ı Kerîm, temel dinî bilgiler, kültürel ve sosyal faaliyet alanlarındaki kavramları, bilgi ve becerileri kazandırmak amacı ile düzenlenen eğitimdir. Okul öncesi ve sonrası eğitim kurslarının genel hedefi ise, öğrencileri; yaratılış gayesini kavrayan, Rabbi'ne, kendine, ailesine ve topluma karşı sorumluluklarını bilen, görevlerinin farkında olan, fertler olarak dinini yaşayabilen, toplumun birer üyesi olarak yetiştirmek şeklinde belirlenmiştir.¹⁰⁵

4.3. İFW Ortaöğretim

Ortaöğretim 13-15 yaş grubuna yönelik 3 yıl olarak düzenlenmiştir. Temel eğitimde olduğu gibi işlenecek derslerde IGMG ders kitapları ve yardımcı kaynakları takip edilmekte, başka yardımcı kaynaklar ancak Eğitim Başkanlığı ile istişare yapılarak kullanılabilir. Ayrıca yine müfredat kitabında istifade edilebilecek sahih kaynakların künyeleri genişçe yer almıştır.¹⁰⁶ Bu müfredat programında da, öğrencilere verilecek belgeler, kullanılacak materyaller, sınıf yönetimi, derslerin genel ve özel amaçları, öğretimde kullanılabilecek başlıca yöntem ve teknikler, ders anlatırken dikkat edilmesi gereken hususlar ve ders planları detaylıca yer almıştır. Müfredat programına göre, orta öğretim, yıl boyu devam eden, okul çağındaki kız ve erkek öğrencilere yönelik, Kur'ân-ı Kerîm, temel dinî bilgiler, kültürel ve sosyal faaliyet alanlarındaki kavramları, bilgi ve becerileri kazandırmak amacı ile düzenlenen eğitimdir.¹⁰⁷

³⁷ Bu konuda bk. IGMG Eğitim Başkanlığı, *Temel Eğitim Müfredatı*, 9-11.

³⁸ IGMG Eğitim Başkanlığı, *Temel Eğitim Müfredatı*, 17.

³⁹ Bu konuda bk. IGMG Eğitim Başkanlığı, *Orta Öğretim Müfredatı* (Köln: Plural Publications GmbH, 2017), 9-11.

⁴⁰ IGMG Eğitim Başkanlığı, *Orta Öğretim Müfredatı*, 17.

4.4. İFW Tatil Kursları

Tatil kursları genel olarak 2 hafta ve 4 haftalık olarak düzenlenmektedir. 2 haftalık tatil kurslarının sadece birinci haftasında eğitime devam edilip ikinci haftasında tatil verilebilirken, 4 haftalık tatil kurslarının sadece 3 haftasında kursa tabi olacak şekilde program uygulanabilmektedir. Kurs süresinin 2 hafta mı 4 hafta mı olacağına tespiti ise Bölge Eğitim Başkanlığı tarafından yapılmaktadır. Pazartesi ile cuma günleri arası normal program uygulanan tatil kurslarında, mutlaka Avusturya İslam Enstitüsü mezunları gibi, pedagojik formasyon sahibi, birinci derecede öğretmenlik yapabilecek vasıflı eğitimcilerden istifade edilmesi şart koşulmuştur. Öğrencilerin bilgi tekrarından şikâyetlerini engellemek ve eğitimcilerin ders takdimlerini daha cazip hâle getirmeleri için hazırlık yapmaları istenmektedir. Ayrıca tatil kurslarında öğrenci seviyelerinin farklılıklarını gidermek amacıyla, sınıf içinde bazı öğrencilere özel dersler yapılmaktadır.¹⁰⁸Derslerin başlama ve bitiş saat ayarlaması yapılırken kış-yaz saati uygulaması ve namaz vakitleri dikkate alınmaktadır.

Gündüzlü ve yatılı olarak ayrı ayrı düzenlenen tatil kursları yaş seviyesine göre ayrılmış ve her bir yaş seviyesine göre de haftalık ders dağılım çizelgesi belirlenmiştir. Buna göre; 3-6 yaş gündüzlü tatil kurslarına devam ana sınıfı öğrencilerinin grubunda işlenecek dersler oyun, eğlence, film, gezi ve gösteri gibi metotlarla yapılmaktadır.¹⁰⁹ 7-9 yaş, 9-12 yaş, 13-15 yaş ve 16 yaş ve üzeri gündüzlü tatil kurslarının haftalık ders dağılım çizelgeleri de ayrı ayrı belirlenmiştir.¹¹⁰

Ayrıca gündüzlü tatil kursları için örnek sosyal aktivite programı da düzenlenmiştir.¹¹¹Ders saatlerinin dışında gerçekleştirilen sosyal aktivite programlarına ilave olarak, Kur'ân-ı Kerîm Yarışması, Bilgi Yarışması, Şiir Yarışması gibi aktiviteler eklenmektedir. Öğrencilere seyrettirilecek aktüel filmler IGMG Eğitim Başkanlığı tarafından tavsiye olarak liste hâline getirilmiştir.

⁴¹ IGMG Eğitim Başkanlığı, *Tatil Kursları Müfredatı* (Köln: Plural Publications GmbH, 2017), 34.

⁴² IGMG Eğitim Başkanlığı, *Tatil Kursları Müfredatı*, 36.

⁴³ Bu konuda bk. IGMG Eğitim Başkanlığı, *Tatil Kursları Müfredatı*, 36-38.

⁴⁴ IGMG Eğitim Başkanlığı, *Tatil Kursları Müfredatı*, 38.

Tatil kursları rehberlik çalışmalarında, öğrenci ve çevresi ile ilgili problemleri dinlenir, çözüm önerileri getirilir. Aile içi iletişim ve sorumluluk bilinci kazandırılması çalışması yapılır. Yaşadığı toplumla ilişkileri, görev ve sorumlulukları ile ilgili yönlendirme yapılır. Öğrenciye meslekî yönlendirme ile ilgili yol gösterilir. Yine Namaz, Helaller ve Haramlar, Anne Baba Hakları, Tesettür, Türkiye ve Diğer Müslüman Ülkeleri Tanıtma, Medya ve İnternet (İstifade ve Korunma Yolları), İslam Davası ve Hizmetlerimiz, Geçmişten Günümüze İslam Önderleri, Kimlik ve Kişilik (Model Müslüman) başlıkları altında seminerler düzenlenir.

Tatil kurslarında öğrencilerin yeteneklerini sergilemesi için Gençlik Teşkilatı ile işbirliği içerisinde oyun, spor, konuşma, gösteri ve yarışma aktiviteleri de gerçekleştirilmektedir. Bu yarışmalardan bazıları şunlardır: Suda Elma Yeme, Gözleri Kapalı Arkadaşına Yoğurt Yedirme, Yumurta Taşıma, Çuval İçinde Yürüme, Tekerleme Söyleme, Fıkra Anlatma, Bilmece Sorma, Taklit Yapma ve Fotoğraf Yarışmasıdır.¹¹²

2 ve 5 haftalık olarak düzenlenen yatılı tatil kurslarında gündüzlü tatil kurslarından farklı olarak haftalık ders dağılım çizelgesine her gün öğle tatili sonrası 1 saat zorunlu etüt eklenmiştir. İmkânlara göre 2 saat etü de yapılabilir.¹¹³ Yatılı Tatil Kursları yıl içinde eğitime katılmamış çocukları hedeflemekle birlikte, eğitim alan çocuklara da hizmet vermektedir. Seviyeleri oldukça farklı öğrencilerden oluşan bu kurslar, katılımcılarını dinî bilgilerle teçhiz etmenin yanı sıra onlara İslam ahlâkı ve kişiliği de kazandırmaya yönelik bir amacı vardır.¹¹⁴

4.5. İFW Yetişkinler Eğitim Kursu

Yetişkinler Eğitim Kursları (YEK); IGMG Eğitim Sistemi içerisinde 36+ yaş grubuna yönelik şubelerde düzenlenen iki yıllık kurslardır. YEK kursları ile hedef, Müslüman hanım ve beylere temel dinî bilgilerin sistematik bir şekilde öğretilmesidir. Amaç bilgi sahibi olan öğrencilerin bilgilerini pekiştirmek, bilgi sahibi olmayanlara da eğitim fırsatı sağlamaktır. Kur'ân-ı Kerîm okuma, ilmihâl bilgileri, siyer ve akaid gibi derslerle bu uygulama yapılırken; belli aralıklarla

⁴⁵ IGMG Eğitim Başkanlığı, *Tatil Kursları Müfredatı*, 39.

⁴⁶ IGMG Eğitim Başkanlığı, *Tatil Kursları Müfredatı*, 41.

⁴⁷ IGMG Eğitim Başkanlığı, *Tatil Kursları Müfredatı*, 78.

yapılacak sosyal etkinliklerle de insanımızın bilhassa yaşadığı toplumda kamusal ve toplumsal hayata katılımları hedeflenmektedir.¹¹⁵

SONUÇ

Avrupa gündeminde sıkça karşılaşılan İslâm ve Müslüman kimliği ile ilgili tartışmalarda ön yargıları giderici, toplumu teskin edici doğru bilgi ve tutumu sağlayan yetenekli ve temsil gücü yüksek eleman yetiştirmek amacıyla yola çıkan Avusturya İslam Enstitüsü 2013/14 eğitim yılından itibaren 5 yıllık bir müfredatla yoluna devam etmektedir.

Enstitü, güçlü bir eğitim kadrosu ile verilen imam hatip ve ilahiyat programının yanı sıra, öğrencilerin geleneksel İslâm sanatları ile bağ kurmaları amacıyla hat, tezhip ve ebru dersleri de vermektedir. Ana dil eğitimine önem veren Enstitüde, Almanca ve Arapça derslerinin yanı sıra İngilizce öğrenme imkânı da sunulmaktadır. Zaman zaman Avrupa'nın farklı üniversitelerinden gelen misafir profesörlerin verdiği seminerler ile enstitü eğitimi zenginleştirilmektedir. Ayrıca yılsonu bitirme tezleri ile Avrupa'da yaşayan Müslümanların çeşitli problemlerine değinilerek çözümler üretilmeye çalışılmaktadır.

Netice olarak Enstitü; öğrencilerin tez çalışmaları ve eğitimcilerin; kitap, makale, seminer vs. ile ilgili bilimsel çalışmalarına teşvik ve destek sağlamakla birlikte, önemli bir "araştırma merkezi" olma doğrultusunda emin adımlarla ilerlemektedir.

KAYNAKÇA

Avusturya İslam Enstitüsü. *Avusturya İslâm Enstitüsü 2013-2014 Yılı Tanıtım Kitapçığı*. Viyana: Viyana İslam Federasyonu Yayınları, 2013.

Avusturya İslam Enstitüsü. *Avusturya İslam Enstitüsü 2011-2012 Yıllığı*. Viyana: Viyana İslam Federasyonu Yayınları, 2012.

Bahçekapılı, Mehmet. *Avrupa'da Din Eğitimi*. İstanbul: Önder Yayınları, 2012.

⁴⁸ IGMG Eğitim Başkanlığı, *Yetişkinler Eğitim Kursu (YEK) Müfredatı* (Köln: Plural Publications GmbH, 2017), 4.

Bahçekapılı, Mehmet. "Avrupa'da İslam Din Eğitimi Modelleri". *Din Eğitimi Araştırmaları Dergisi* 21 (2011), 21-64.

IGMG Eğitim Başkanlığı. *Temel Eğitim Müfredatı*. Köln: Plural Publications GmbH, 2017.

IGMG Eğitim Başkanlığı. *Orta Öğretim Müfredatı*. Köln: Plural Publications GmbH, 2017.

IGMG Eğitim Başkanlığı. *Tatil Kursları Müfredatı*. Köln: Plural Publications GmbH, 2017.

IGMG Eğitim Başkanlığı. *Yetişkinler Eğitim Kursu (YEK) Müfredatı*. Köln: Plural Publications GmbH, 2017.

Potz, Richard. "Avusturya". *Avrupa Birliği Ülkelerinde Din-Devlet İlişkisi*. Ed. Talip Küçükcan - Ali Köse. 81-97. İstanbul: İsam Yayınları, 2008.

Şencan, Hüdayi. "Din ve Devlet İlişkileri". *Karşılaştırmalı Anayasa Çalışmaları*. Ankara: TBMM Basımevi, 2012.

Tavukçuoğlu, Mustafa. *Avrupa'da Türk Ailesi ve Din Eğitimi Avusturya Örneği*. Konya: Mehir Vakfı Yayınları, 2000.

Tavukçuoğlu, Mustafa. "Avusturya İslam Diyanet Teşkilatı, Din Dersi Öğretmenleri ve Din Görevlileri". *Diyanet İlmî Dergi* 30/1 (1994), 65-86.

Türk, Veysel. *Avusturya'da Milli Görüş'ün İlkleri 1. Bölge*. Viyana: Viyana İslam Federasyonu Yayınları, 2014.

Yılmaz, Esmâ. *Avusturya İslâm Enstitüsü ve Mezunları*. Bitirme Tezi, Avusturya İslam Enstitüsü, 2014.